No. 195. 1837

BREDASCHE Staat-, Letterkundig- en Nieuws-Courant

Wetenschappelijk Blad.

Vrijdag, 18 Augustus.

BUITENGEWOON TE TEXEL

BUITENGEWOON TE BRAKEL

Frankrijk.

PARIJS, den 16den Augustus.

Onder de onderscheidene regimenten zal binnen kort eene vrij aanzienlijke garnizoens-verwisseling plaats hebben. Het 20ste regiment van linie begeeft zich eerstdaags naar Toulon, ten einde naar Afrika te worden overgevoerd.

— Het gerucht loopt, dat de minister van oorlog bij een bevelschrift verboden heeft dat eenig officier of onder-officier voor Spanische rekening dienst mogt nemen. Die maatregel zou zijn genomen geworden, omdat men had vernomen, dat velen der voormalige lijfwacht bij de constitutionelen dienst wilden nemen, om gelegenheid te hebben later tot de karlisten over te gaan.

— De maarschalk *Clausel* zal binnen kort Parijs verlaten, om zich naar zijne goederen in het zuiden van Frankrijk te begeven.

— De meervermelde *Ferraud* zal, zegt men, niet in staat van beschuldiging worden gesteld, maar enkel naar Engeland worden teruggezonden.

— Uit Toulon schrijft men dat de schepen *Jupiter* en *Santa Perpetua*, voor de stalie in den Bataaven-eeland, zich gereed maken om derwaarts te zeilen. Aan boord van een dier beide schepen zal de schout-bij-nacht *Cosmao* zijne vlag hijschen.

— Omtrent de gevechtissen in Spanje zijn van gouvernementswege wederom twee telegraphische depeches bekend gemaakt:

„De karlistische expeditie welke den 1sten de Duero was overgegaan is den 4den des avonds te Segovia binnengetrokken; des nachts heeft het kasteel gekapituleerd. *Vigo*, niet tijdig genoeg Segovia ter hulpe hebbende kunnen komen, stond den 5den des avonds te Santa Maria de Vieda. Nieuw Kastilie is in staat van beleg verklaard. De tijdingen uit Madrid van den 7den, melden, dat de vijand Segovia verlaten heeft en dat men geen de minste vrees voor de hoofdstad had.

„*Lidoregui*, die Mora aan den Ebro had aangevallen, is in den nacht van den 5den teruggetrokken, op de nadering van den [illegible] zijner afdeeling, van Katalonie gekomen.

„Den 4den hebben de [illegible] zich te Miravalls, *Oras* en *Rapitero* volgden [illegible]; [illegible] van den 4den te Monella, en de laatste te Torre de los Negros."

„Narbonne 14 Augustus.

„Men schrijft uit Barcelona van den 11den, dat de baron *de Meer*, na de bezetting zijner oude stellingen op de linie van Molino del Rey te Igualada, den 9den van Mastorell naar San Sadurni vertrokken is. De mobilisatie der nationale garde van 18 tot 40 jaren, door de nieuwe junta bevolen, ontmoet tegenstand; de provinciale junta's van Lerida, Girona en Tarragona willen deze centrale junta niet erkennen."

Uit de bovenstaande depeche blijkt alzoo, dat de staat van beleg niet enkel de hoofdstad maar de geheele provincie van Nieuw Kastilie betreft. In de officiele Madridsche Courant van den 7den wordt voorts het volgend stuk gevonden, waarin, in weerwil van den brommenden toon, genoeg de vrees doorstraalt, welke de verschijning der karlisten in de nabijheid der hoofdstad, heeft te weeg gebragt.

„*De kapitein-generaal van Nieuw Kastilie aan de bewoners der hoofdstad, aan het garnizoen en aan de nationale garde.*

„Het beste van [illegible] uitgeputte insurgenten heeft tegen alle verwachting Segovia en de [illegible] bezet. Eene dergelijke gebeurtenis [illegible] te het minst invloed uitoefenen op het lot van de hoofdstad door de linie-troepen en door eene even welberaden als talrijke nationale garde verdedigd. Ik kan u de verzekering geven, dat het gouvernement Hr. M. alle maatregelen, die het voor de verdelging der factie noodig oordeelde, genomen heeft, wanneer zij het voornemen mogt hebben om het grondgebied van Nieuw Kastilien te overheeren. Het zal niets verzuimen om de vijanden van den troon en van het vaderland te tuchtigen. Troepen van het leger en nationale garde, u te seggen wat er moet gedaan worden, is noodeloos. Verdedigers der constitutie en van de doorluchtige *Isabella II*, gij zult uw pligt weten te betrachten. Mijne grenzenlooze bewondering zal gelijken tred houden met uwen onwankelbaar besluit: gehoorzaamheid en liefde, en dan is [illegible] zege zoo gewis, als gerecht en heilig is de zaak die wij verdedigen en die wij zullen blijven verdedigen tot op de verdelging der [illegible] horden.

Antonio M. Alvarez.

Voor het overige worden er heden geene nadere bijzonderheden omtrent de inneming van Segovia medegedeeld. De Madridsche dagbladen behelzen slechts bijzonderheden van vroegere dagteekening. Zoo schrijft de Madridsche courant uit Palencia van den 1sten Augustus, dat de afdeeling van *Alcala*, sterk 3000 man en 500 ruiters, te Duenas tusschen Palencia en Valladolid was aangekomen, hebbende den generaal *Mendez Vigo* aan het hoofd; een deel zuiders was ter versterking naar *Alcala* afgezonden. Een ander blad *l' Espagnol* meldt uit Lerida van den 3den, dat eene bende van 1400 karlisten en eenige ruiterij met geschut zich op den 1sten meester gemaakt had van de burgt la Granja, op 2 uren afstands gelegen van den grooten weg die van Lerida naar Saragossa leidt. Voorts schrijft hetzelfde blad het volgende over den staat van zaken te Madrid zelf:

„Onderscheidene vereenigingen van autoriteiten en hoofden der nationale militie hebben er plaats gehad, voorzeker ter zake van de in de hoofdstad verspreide oproer, op de tijding van de inneming van Segovia door de karlisten. In den nacht heeft het eerste bataillon de nationale garde stelling genomen op het plein der constitutie en is daar tot des morgens gebleven. Het schijnt dat men sporen van wanorde in de voorsteden ontdekt had, [illegible] in een persoon, die oproerige kreeten had geslaakt, [illegible] gevonden aan de *puert del Sol*; de wachtpost heeft dien ten gevolge de talrijke groepen die er zich gevormd hadden, verstrooid."

De berigten van de grenzen houden weinig bijzonders. De baron *de Meer* beijvert zich steeds, door heen en weder te trekken, om naar zijn vermogen de karlisten in Katalonien te bedwingen. De in het telegraphisch berigt vermelde handelingen der centrale junta van Barcelona, komen bedenkelijk voor, zoowel uit hoofde van de nieuwe verdeeldheid in het gewest daardoor ontstaan, als derzelf, naar sommiger meening, de gemelde junta zich een oppermagtig gezag, afgescheiden van het hoofdbestuur te Madrid, aanmatigt.

De tijdingen uit Saragossa, omtrent de bewegingen van don *Carlos* houden niets bijzonders; de Prétendent blijft zich steeds in den omtrek van Cantavieja ophouden, zijne magt daar samentrekkende en zijne troepen reorganiserende. In het *Mémorial Bordelais* van den 12den wordt de meening te kennen gegeven, dat de jongste bewegingen der karlistische troepen in Katalonie ten oogmerk hadden, om eene gemeenschapslijn van Cantavieja naar de fransche grenzen over het gebergte daar te stellen; daartoe schrijft hij eene andere de beweging toe van den karlistischen generaal *Cabrinetz* naar den Ebro.

— Omtrent Portugal behelst het *Journal des Débats* heden een berigt, dat de cortes in de zitting van den 28sten julij, op voorstel van den afgevaardigde *Ribeira de Sabrosa*, eene commissie hadden benoemd, welke onderzoek zou doen naar de oorzaken van den militairen opstand, tot herstel van het vorig charter, en in hoever vreemde invloed daarin had gewerkt, *gelijk een groot deel van de bevolking zulks geloofde*. De minister *Passos* maakte deel van die commissie uit.

— Heden, uit hoofde van den Heiligendag, geene fondsenotering.

Duitschland.

FRANKFORT, den 16den Augustus.

Men vleit zich te Berlijn dat Z. M. de Koning van Würtemberg, bij den terugkeer van Z. M. uit Engeland, die stad met een bezoek zal vereeren.

— Er wordt van een *memorandum* gesproken betrekkelijk vorst *Paskewitsch*, stadhouder van Polen, aan keizer *Nicolaas* zou hebben ingediend, waarin hij het als raadzaam voorstelt de bevolking van dat land door milde maatregelen te winnen en er langs dien weg de verachterde welvaart te herstellen. Onder de door genoemden voorgestane drangredenen tot bereiking van het genoemde oogmerk, moesten ook behooren de groote kosten door het bezetten van Polen aan Rusland veroorzaakt en de noodzakelijkheid om de aandacht meer op de zaken in het Oosten dan in die op het Westelijk Europa te vestigen.

— Bij den Zwitserschen landdag was toe den 5den nog geen blaam door fransche regering, tot uitbanning van prins *Louis Bonaparte*, ingekomen, alschoon men vrij algemeen geloofde dat de fransche gezant instruction dienaangaande had ontvangen. Velen bewonderden dat die regering tot zoodanigen stap niet vereenigd was, inzonderheid de prins burgen van het kanton Thurgau is, en alleen derwaarts teruggekeerd om er zijne kranke moeder te bezoeken; dat hij bovendien, in Frankrijk zelf niet regterlijk is gevonnisd, maar at

leen bevel ontvangen heeft dat land te verlaten; terwijl zijne medepligtigen allen zijn vrijgesproken.

— Volgens berigt uit Konstantinopel van 26 Julij, was de Beylikdschi der Porte, *Sarim*-Effendi, die voorloopig met het departement van buitenlandsche zaken belast is, benoemd geworden om de Koningin *Victoria* met hare troonsbeklimming te gaan geluk wenschen. Een uit 12 oorlogschepen bestaand smaldeel was onder bevel van den groot-admiraal *Achmed-Fewzi*-Pacha, den 23sten, naar den Archipel onder zeil gegaan. — *Mehemed*-Ali van Egypte was volgens berigten uit Smyrna, den 8sten Julij, met vier oorlogschepen voor Rhodus verschenen, en met veel onderscheiding aldaar ontvangen, maar zonder aan wal te komen verder naar Canea op Candia vertrokken. — De pest had over het algemeen in Konstantinopel niet toegenomen maar zich in de laatste week te Pera en Galata meer onder de Franken vertoond. Onder anderen was de zoon van den Britschen admiraal *Malcolm* onder eenen aanval van die ziekte bezweken.

— In brieven uit genoemde hoofdstad geschreven, komen eenige bijzonderheden voor omtrent de plannen van Rusland betrekkelijk de Circassiers voor de echtheid waarvan de schrijver zegt in te staan. Volgens deselve, zou een Russisch corps van achtduizend man, dat den Kuban was overgetrokken, zich den 26sten Mei met een ander van tienduizend man onder den generaal *Williamineff*, dat over zee naar Ghelergik vervoerd was, vereenigd hebben. In de stad Anapa hadden de engelsche kooplieden *Bell* en *Longworth*, die door het afzenden van schepen naar de Tscherkessische kust in spijt der bepalingen van de Russische Regering, bekend zijn, met de hoofden dier volksstammen beraadslaagd, en zouden beloofd hebben dat Engeland hun bijstand zal verschaffen. De Engelsche gezant te Konstantinopel had hun, van zijne zijde, doen aanraden, te trachten met het Russisch gouvernement een verdrag te sluiten, waarbij de onschendbaarheid van het wederzijdsch grondgebied, op den voorgrond stond, doch de Russische generaal *Williamineff* zou alleen op voorwaarde van onbepaalde onderwerping van onderhandelen hebben willen hooren, en nadat dit geweigerd was, den 29sten Mei eene vruchtelooze poging tot het nemen van den bergpas van Verdave hebben beproefd.

Nederlanden.

BREDA, den 17den Augustus.

De minister van kolonien, luitenant-generaal *van den Bosch*, is den 13den uit Parijs te 's Gravenhage teruggekeerd en heeft den volgenden dag zijne ambts-bezigheden hervat.

Bij het korps maréchaussée is benoemd tot 1sten luitenant *J. H. Blom*, thans 2de, en in zijne plaats *P. Wilfert*, adjudant-onder-officier bij gemeld korps.

Het nogactiviteits-traktement is verleend aan de 1ste luitenants *C. J. von Steinhauser* van de 5de en *D. Stance*, van de 9de afdeelings.

— Van regeringswege is, even als in vorige jaren, weder eene somme van ƒ 15,000 toegestaan aan het stedelijk bestuur der stad Amsterdam, ten behoeve van den Hollandschen schouwburg aldaar.

— Eenigen tijd na de uitdieping welke het stedelijk bestuur van Amsterdam, ter gelegenheid van de indijking van het westelijke gedeelte dier stad heeft laten doen in de gracht tusschen den Sloterdijker-burgwal en het Prinsen-eiland (de nieuwe Teertuinen) zijn de wallen ter wederzijden verzakt en aanmerkelijk beschadigd. — De eigenaren hebben deswege het stedelijk bestuur in regten om schadevergoeding aangesproken, op grond van art. 1382 en volg. van het B. W. Van den kant van het stedelijk bestuur werd beweerd dat het tot de uitgraving geregtigd was omdat het water stadsgrond was, dat ieder eigenaar regt had om over zijn eigendom te beschikken, ongeacht de nadeelen die ten gevolge daarvan door het naburige erf mogten geleden worden; dat de eischers verpligt waren geweest bij de uitgraving hunne wallen zoodanig te voorzien en te veranderen, dat dezelve geene schade door de uitdieping konden lijden; dat bij de conditien, waarop in der tijd de erven van stadswege zijn uitgegeven, bepaald was, hoedanig de wallen moesten ingerigt worden; dat volgens de stedelijke keuren op elken eigenaar en niet op het stedelijk bestuur de verpligting rustte om de wallen te onderhouden; dat het niet bewezen was dat de uitdieping de schade had veroorzaakt en eindelijk dat de uitdieping was geschied bij gelegenheid der inrigting van het nieuwe havendok, ten einde de gracht voor zeeschepen bevaarbaar te maken en alzoo in het publiek belang. — De eischers daarentegen beweerden dat uit het eigendomsregt nimmer een regt kon voortvloeijen om aan een ander schade toe te brengen; dat zij niet verpligt waren hunne wallen, die volgens de conditien van de uitgifte der erven en volgens de stadskeuren waren gebouwd en behoorlijk waren onderhouden, te veranderen; dat zij, hoezeer verpligt tot onderhoud van hunne wallen, gelijk ieder eigenaar van zijn eigendom, echter geregtigd waren om vergoeding te vorderen voor alle schaden die door daden van anderen daaraan werden veroorzaakt, en eindelijk dat zij meenden billijkerwijze te moeten op die vergoeding aanspraak te mogen maken, omdat de uitdieping noch noodig, noch in het publiek belang nuttig was, dewijl twee vaste bruggen ter wederzijde der gracht de geheele tusschenruimte voor alle groote en diepgaande schepen ontoegankelijk maakten. Voor zoveel echter het beweren betrof, dat de schade geen gevolg zoude zijn van de uitdieping, verzochten de eischers dat de regtbank een onderzoek door deskundigen zoude gelasten. De regtbank (eerste kamer) te Amsterdam heeft in hare teregzitting van 11 Julij 1835, in deze zaak de door de eischers gedane eisch en genomen conclusie ontzegd en hen in de kosten verwezen, op grond dat het stedelijk bestuur handelde volgens een aan hetzelve toekomend regt; dat het niet bewezen was dat bij de uitdieping zoodanige daden van onvoorzigtigheid of verzuim hadden plaats gehad als welke meer regtstreeks de schaden zouden hebben veroorzaakt, noch ook dat die schade door de eischers niet bij tijds had kunnen voorkomen worden; dat derhalve, indien uit de door de gedaagden wettige en regelmatige uitoefening der stedelijke regten schade is voortgesproten, daaruit geene verpligting tot vergoeding wordt geboren ten zij (hetgeen niet heeft plaats gehad) het stedelijk bestuur zich mogt hebben verbonden niet of niet dan onder zekere bepalingen of tot zekeren peil uit te diepen, enz., enz.

— Den 13den op den namiddag, is boven Dinxperlo een hevig onweder losgebarsten; sterke bliksem en donder volgden elkaâr schier zonder tusschenpoozen op; de toren van het dorp werd daarbij van de spits af, tot aan het muurwerk aan de buitenzijde getroffen, zoodat vele lejen afgeslingerd en een balk boven het muurwerk verbrijzeld werd; gelijktijdig sloeg de bliksem digt aan het huis van den geneesheer van het dorp meer dan 300 passen afstands van den toren verwijderd; langs den stam van een vruchtboom, die zijn takken deels boven het huis had verspreid, ter aarde, en waardoor een varken in dezelfs onmiddelijke nabijheid gelegen, werd gedood, zonder dat er overigens aan het huis of in den omtrek eenige schade hierdoor te weeg gebragt werd.

Ter Antwerpsche beurs van gisteren (16 *Augustus*) waren genoteerd: Belg. 101⅜; O. Met. 104⅜; Sp. Ardoin 19½, ¾; Differed. 7, Nap. renten 91½; B. Tavolière 57, Sicil. 91⅛; Röm. L. 100¾; Certif. te Antw. 97½; Braz. 85¼. —Wisselkoers op Amst. o. z. pari; 3 m. 1 pCt.; op Rott. o. z. pari.

GRAANMARKT.

TE AMSTERDAM.

Van Woensdag 16 *Augustus.*

TARWE. — Met handel aan cons. in een doen: 126 pd. ger. d. b. Pools. *f* 235; - 127 pd. Wismar *f* 223; - 124 pd. Holst. *f* 207; - 129 pd. Rost. *f* 227; - 130 pd. n. b. Pools. *f* 255; - 130 pd. o. Zeeuws *f* 216; - 121 pd. ger. b. Pools *f* 200; - 125 pd. d°. d°. *f* 225.

ROGGE. — Genoegzaam niets in omgegaan: 120 pd. Pruissische *f* 148.

GARST. — Zonder handel.

HAVER. — Weinig handel; 86 pd. dikke *f* 85; - 75 pd. Veer *f* 73.

BOEKWEIT. — Stil zonder prijs.

ZAADMARKT.

KOOLZAAD. — In een doen: N. Zeeuwsch Overm. 47 *f*; N. Bet. 47½ *f*; O. Voorl. 40 *f*; O. Elge 42 *f*; O. Noordh. 41 *f*.

LIJNZAAD. — *f* 10 lager; 101 à 102 pd. Arch. *f* 6¾, 6⅞.

RAAPOLIE. — Willigers per 6/w. *f* 32½ à 33; vliegend *f* 31¾ à 32; Sept. *f* 31 à 31¼; Oct. en Nov. *f* 30¾ à 31; Decemb. *f* 30½ à ¾.

LIJNOLIE. — Per 6/w. *f* 28¾; vliegend 28.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (16 *Augustus*) werden de volgende fondsen verhandeld: Werkel. Schuld 2½ pCt. 52¹⁵/₁₆; dito 5 pCt. 100¹¹/₁₆; Kasbs. *f* 22½; Amort. Syndic. 4½ pCt. 95⅝; dito 3½ pCt. 76⅝; Handelm. 164½, 165⅛, 164; Oost-Indie 5 pCt. 98¹¹/₁₆; Ard. van 85 2 19¹¹/₁₆, ⅜, ⅛; Met. 5 pCt. 100¾; Col. 19¹⁵/₁₆; Per. 13⅝.

*** Getrouwd:

J. H. VAN CAMPENHOUT,
van 's Gravenhage;
en
G. P. DE BRUYN.

OUDENBOSCH,
den 16. Augustus 1837.

*** Heden beviel van een *ZOON*, E. R. M. VAN MEETEREN, geliefde Echtgenoot van

J. H. VAN WOLFRAMSDORFF.

GINNEKEN,
16 Augustus 1837.

*** Er zijn VERLOREN 24 stuks KANTEN, van de volgende nommers: N° 1013, 1035, 1038, 1036, 1035, 1033, 1034, 1018, 3101, 256, 55, 95, 251, 1017, 1025, 68, 85, 768, 1027, 1050, 1030, 1049, 1017, 1015. Die hieromtrent eenige inlichting kan geven, of wel eenige of alle stukken te regt kan brengen, gelieve zich te adresseren bij de Uitgevers dezer. Aan denzelfden wordt eene Premie van 20 Guldens uitgeloofd; indien er verscheidene stukken mogten te regt gebragt worden, zoo zal de belooning naar evenredigheid verhoogd worden.

Te Breda, bij BROESE EN COMP, Boekdrukkers en Boekverkoopers.